

Horta, el poble irreductible

Horta de Sant Joan porta camí de protagonitzar la història més rocambolesca d'aquest 9N. Perquè si a Catalunya els partidaris de celebrar el 9N han hagut de mostrar fins ara una voluntat indestructible, els 1.300 habitants d'Horta (o Orta, com ací els agrada dir perquè, diuen, hi ha documents històrics que avalen aquesta denominació) estan demostrant una determinació encara més severa per poder votar i fer-ho al seu municipi de residència. Perquè més enllà del que passe a la resta del país (al tancament d'aquesta edició el Consell d'Estat espanyol havia donat llum verd a la impugnació del procés participatiu per part del Govern espanyol davant el Tribunal Constitucional), els hortolans i les hortolanes saben amb quasi total seguretat que ells no tindran l'oportunitat de dipositar el seu vot al seu municipi. Primer els ho va negar l'alcalde, del Partit Popular, no aprovant en temps i forma el document per habilitar un local municipal a l'efecte; després, els ho ha impedit el zel amb què la Generalitat vol blindar la consulta. Davant la negativa a poder celebrar la consulta a casa seua, els veïns d'Horta han optat per exercir una doble desobediència: la desobediència a Madrid i la desobediència a les directius que arriben des de Barcelona.

Embolica que fa fort. La història d'aquest despropòsit és llarga però comença amb la indolència de l'alcalde del municipi, José Antolí. Atenent a les ordres dels seus superiors al Partit Popular, el primer regidor va optar per negligir el procés. Així doncs, i a pesar que, mitjançant una recollida de signatures, 350 veïns li ho havien reclamat, Antolí va optar per no cedir un local municipal per celebrar la consulta, tal com era preceptiu en el procediment dissenyat pel Departament de Governació. El 21 d'octubre es va tancar el termini sense que l'Ajuntament d'Horta no haguera fet un pas endavant. A falta d'un local municipal, els hortolans es

Els 1.300 habitants d'Horta de Sant Joan (Terra Alta) no podran votar al seu municipi. Els subterfugis de l'alcalde del PP, primer, i el rigor administratiu després, impedeixen situar una urna al poble. Tanmateix, els veïns prometen votar a Horta, siga com siga.

veurien obligats a desplaçar-se al veí Gandesa, que és la capital de comarca, per dipositar la seua papereta.

Tanmateix, els partidaris del 9N, units al voltant del col·lectiu Orta per la Independència, van continuar insistint-hi a José Antolí. Fou aleshores que un membre del col·lectiu, Salvador Carbó, director de l'Ecomuseu dels Ports, va proposar a l'alcalde aquest recinte, de propietat municipal, per acollir la votació. La insistència de Carbó, unida al malestar veïnal, va fer forat i finalment Antolí signà un document on s'autoritzava la celebració del procés de participació ciutadana dins l'Ecomuseu. Amb l'autorització a la mà, molts pensaren que la resta seria bufar i fer ampolles.

Res més lluny de la realitat. Perquè superades les reticències municipals, el col·lectiu Orta per la Independència es topà amb la negativa de Barcelona a incorporar l'Ecomuseu dels Ports com a punt de votació, per tal com havia estat proposat fora de termini. "El Departament de Governació ens va dir que a aquelles alçades, amb el sistema informàtic ja tancat, no es podien intro-

duir canvis", explica Salvador Carbó amb indignació. El resultat és que, si no hi ha modificacions d'última hora, els veïns d'Horta hauran d'anar a votar a Gandesa, un municipi a 20 quilòmetres de distància. Cap altre municipi de la dimensió d'Horta no s'ha vist en aquesta tessitura. "Les urnes de Gandesa són les urnes de la vergonya", afirma Carbó amb determinació. "Si això haguera passat a l'Empordà o al Penedès, segur que no estariem en aquesta situació", afirma Ricard Grau, que és president de l'Associació de Comerciants i Empresaris d'Horta. "Fins i tot en açò som el cul del món", rebla Marc Mompel, vocal de l'Associació Cultural Correfocs. Tothom, ací, té la sensació d'haver caigut en un parany d'on resulta molt complicat escapar-se.

Resistents experimentats. La història avala la tossuderia dels hortolans. En aquest poble de muntanya retallat a l'horitzó pel massís dels Ports saben el que és plantar-se davant les ordres dels superiors i eixir-se amb la seua. Les muntanyes, escarpades i abruptes, que

Horta de Sant Joan, a la Terra Alta, té prop de 1.300 veïns. El turisme n'és la principal font d'ingressos.

un dia van inspirar el geni de Pablo Picasso, contribueixen a fer d'aquest un paisatge feréstec, des del punt de vista geogràfic però també humà.

“Que a ningú no la càpiga cap dubte que no anirem a votar a Gandesa”, afirma, rotund, Salvador Carbó. Ell mateix relata un seguit d'episodis històrics que posen en relleu l'obstinació dels hortolans: la revolta popular de l'any 1919 contra el caciquisme, que va acabar amb la mort de l'alcalde i, de poc, també, amb la del secretari, a més de provocar la detenció de 22 veïns; o el fet que l'única mort durant els Fets d'Octubre de 1934 a les comarques més meridionals de Catalunya succeïra a Horta. I encara, més recentment, hi ha hagut alguns episodis de resistència menys contundents però igualment efectius. A finals de la dècada passada Horta fou l'únic municipi de la Terra Alta que va plantar cara a la intenció de la Generalitat d'instal·lar en el seu terme municipal un parc eòlic amb 17 aerogeneradors de 140 metres d'alçada. També aleshores es convocà un referèndum i el “no” va guanyar amb el 80% dels vots. “Volien aprofitar-se que

érem pocs habitants per tirar endavant aquest projecte”, explica Marc Mompel, qui no s'està de recordar el potencial turístic d'aquest indret que és considerat per excursionistes i escaladors la porta d'entrada al Parc Natural dels Ports. Avui, Horta és un dels pocs municipis que s'ha deslliurat dels molins gegants de vent. Amb aquest bagatge combatíu a l'esquena, Jordi Martín, secretari de l'Associació Esportiva Cara Nord ho té clar pel que fa a l'assumpte del qual, al poble, tothom parla: “Hem d'optar per la desobediència. Si cal, posarem les urnes a la plaça”. “Nosaltres no som una pedania, som un poble important, dinàmic, que compta amb més de 60 comerços i moltes associacions. Ens mereixem poder votar ací”, diu el president de l'Associació de Comerciants i Empresaris, que aplega una seixantena de socis.

Foc creuat. De moment, però, tot apunta en sentit contrari. Dimecres passat el delegat del Govern a les Terres de l'Ebre, Xavier Pallarès, que durant els dies previs havia estat l'interlocutor del col·lectiu Orta per la

Independència, va donar la qüestió per tancada: els veïns d'Horta, va dir, hauran de votar a Gandesa. La posició de la Generalitat es fonamenta en el fet que l'autorització signada per José Antolí no és el document estàndard que el Govern català va facilitar als ajuntaments. Celebrar el procés participatiu a l'Ecomuseu, segons Pallarès, no dóna “les garanties suficients”. “La georeferenciació i la tecnificació dels punts de participació i l'excepcionalitat del procés no ens permeten fer canvis de darrera hora quan el 9N està aquí”, va afegir el delegat del Govern, alhora que assegurava que els ciutadans d'Horta comptaran “amb totes les facilitats” per poder desplaçar-se fins a Gandesa.

La negativa de la Delegació de Govern ha caigut com un gerro d'aigua freda sobre els hortolans. “A pesar de tots els esforços que hem fet, estem en una pinça entre el PP i la Generalitat”, es lamenta Salvador Carbó, per a qui el fet d'haver de desplaçar-se a la capital de la Terra Alta desincentivarà la participació. “S'escuden en les qüestions tècniques, però Horta mereix

1. En primer terme, Ricard Grau, president de l'Associació de Comerciants i Empresaris. En segon terme, de dreta a esquerra, Marc Mompel, de l'Associació Cultural Correfocs i Jordi Martín, de l'Associació Esportiva Cara Nord. 2. Marta Martínez i Xavi Prera són membres de l'ANC a Horta. 3. Salvador Carbó, director de l'Ecomuseu dels Ports.

XAVI PRERA:

“És lamentable destinar esforços a poder votar ací i no a incentivar la participació”

MARTA MARTÍNEZ:

“Ens sentim una mica com l'aldea d'Astèrix i Obèlix”

SALVADOR CARBÓ:

“Estem en una pinça entre el PP i la Generalitat”

ser tractat políticament com una excepció”, diu Xavi Prera, que és membre de l'Assemblea Nacional Catalana. La seua companya, Marta Martínez, també membre de l'ANC, s'ho mira, tot plegat, amb indignació: “Ens fan sentir com si no fòrem ningú. Al final ens acaben aplicant la mateixa política que Madrid aplica amb Barcelona”. I hi afegeix: “Juguen amb la nostra dignitat”.

Malgrat la rotunda negativa de la Delegació del Govern a les Terres de l'Ebre, a Horta encara confien de trobar una escletxa per permetre que el seu poble no es quede al marge d'un

dia històric com, afirmen, serà el 9N. L'opció de situar una urna a Horta i després portar-la per al recompte a Gandesa s'ha posat a sobre de la taula, i no ha estat del tot descartada. I a Horta alguns encara confien que Governació incorpore el municipi al seu sistema de georeferència. I, si no, fins i tot estan pensant de muntar una junta electoral local que convoque un minireferèndum.

Si cap d'aquestes opcions no qualla i encara que el Tribunal Constitucional torne a tombar el procés participatiu alternatiu, els hortolans estan disposats a fer la seua. És a dir, situar una urna

al mig de la plaça del poble i que la gent diposite allà la seua papereta. “El més lamentable és que els esforços que hauríem d'esmerçar a incentivar la participació de la gent, els hem de destinar a lluitar perquè puguem votar com a la resta del país”, es lamenta Xavi Prera.

Siga com siga, una cosa tenen clara: tant sí com no, el 9N a Horta es votarà per la independència de Catalunya. “Ens sentim una mica com l'aldea d'Astèrix i Obèlix”, diu Marta Martínez. Així és Horta, l'aldea irreductible.

Violeta Tena